

HALİL TUNÇ ŞALTERİ İNDİRMİŞTİ

Aydınlık Gazetesi, 10 Aralık 2013

Yıldırım Koç

Genel grev çok tartışılıyor. Ancak genel grevin hayatı etkileyebilmesi, hayatı durdurabilmesi, **enerji, telekomünikasyon ve bankacılık** alanlarında çalışanların ve sendikalarının yeterli cesareti toplayıp çalışmayı durdurmalarına bağlıdır. Bir otomobil fabrikasında ve hatta fırınlarda bir gün çalışılmasa, hayat durmaz. Hayatın durmasını enerji, telekomünikasyon ve bankacılık çalışanları sağlar.

Son dönemlerde "şalter incek" sloganları atılıyor.

Halil Tunç Saldırlara Şalter İndirerek Yanıt Vermişti

Şalter indirmek öyle kolay bir iş değildir. Ancak geçmişte yiğit bir sendikacı şalter indirmişti.

Günümüzde ILO Sözleşmelerinin doğrudan uygulanırılığı sayesinde genel grev yasaldır ve meşrudur. 1975 yılında genel grev yasaktı.

Türk-İş'in dünkü genel başkanı Mustafa Kumlu da, şimdiki genel başkanı Ergün Atalay da, Türk-İş'in genel sekreteri Pevrul Kavlak da bugün şalter indiremez; ancak 1960-1974 döneminde Türk-İş'in genel sekreteri ve 1974-1979 döneminde Türk-İş'in genel başkanı olan Halil Tunç, 16 Haziran 1975 günü şalteri indirmiş, İzmir bölgesinin elektriğini kesmişti.

1975 yılının şartları bugünkünü anımsatıyordu. Ancak o dönemde Türk-İş yönetiminde Ergün Atalay, Pevrul Kavlak, Ramazan Açar, Nazmi Irgat ve Eyüp Alemdar yoktu; Halil Tunç vardı. Sendikacılar hakkında da savcılık soruşturması veya dava sürmüyordu. Türk-İş dönemin hükümetlerinin arka bahçesi değildi.

1975 Yılında Yoğun Saldırlar Yaşanıyordu

1975 yılında patronlar kıdem tazminatına bir tavan getirilmesini, tazminatın sigorta şirketlerine sigortalanabilmesini ve kıdem tazminatı fonunun oluşturulmasını talep ediyorlardı.

Memurlaştırma girişimleri de önemli bir tehditti. Türk-İş, 1973 yılındaki 9. Genel Kurulunda, memurlaştırma girişimleri karşısında genel greve başvuracağını ilan etmişti.

"Ekonomik ve sosyal ilke ve hedeflerde bütünleşen Türk İşçi Hareketi'nin siyasal alanda bütünleşmesi yolları" 1975 yılında düzenlenen işçi kurultaylarında tüm yönleriyle tartışılıyordu.

İşverenlerin kurduğu Hür Teşebbüs Konseyi ve arkasından başlatılan saldırı lokavtları da önemli bir tehdit oluşturuyordu. İzmir ve Turgutlu'da 14.5.1975 günü 22 işyerinde ve 31.5.1975 günü de 1 işyerinde lokavt başlatılmıştı.

Türk-İş, Genel Başkan Halil Tunç döneminde işçi kurultaylarına başladı. 1975 yılı Mart ayında Ankara'da düzenlenen Birinci İşçi Kurultayı'ndan sonra, 3-4 Mayıs 1975 günleri Diyarbakır'da, 10-11 Mayıs 1975 günleri Samsun'da, 31 Mayıs-1 Haziran 1975 günleri Sivas'ta ve 7-8 Haziran 1975 günleri de Eskişehir'de İşçi Kurultayları düzenledi.

Halil Tunç yaptığı açıklamada, "16 Haziran 1975 Pazartesi günü saat 06 ile 14:00 arasında işimizin başında oturup, çalışmıyarak uyarı direnişinde bulunacağız," dedi.

Türk-İş'in 16 Haziran 1975 Pazartesi günü İzmir'de gerçekleştirdiği bölgesel genel grev veya "Emeğe Saygı Direnişi", Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç'un İzmir kentine elektrik veren ESHOT'ta şalteri indirmesiyle başladı.

Türk-İş'e bağlı 24 mahalli sendika ve şube bu eyleme katıldı. İzmir'de elektriğin kesilmesiyle birlikte kent susuz ve elektriksiz kaldı. İzmir radyosu da yayınına ara verdi. Belediye otobüsleri, vapurlar ve banliyö trenleri durduğundan, kent-içi ulaştırma dolmuş ve özel araçlarla sağlandı. TCDD'nin vagon ve lokomotifleri hangarlardan çıkarılmadı. THY'nin İzmir-İstanbul ve İzmir-Ankara seferleri de iptal edildi. Hastanelere acil olaylar dışında hasta alınmadı. Ancak hastalara yemek çıktı ve bakımları yapıldı. Doktorlara ise yemek çıkarılmadı. Büyük Efes Oteli'nde çalışanlar da 8 saatlik işbirliğine katıldılar. Bu nedenle TİSK Başkan Vekili Refik Baydur'un basın toplantısı bu otelde yapılamadı. Fabrikalarda üretim büyük ölçüde durdu.

Halil Tunç'u ve arkadaşlarını saygıyla anıyorum. Acaba onlar Türk-İş'in bugünkü yöneticilerine nasıl bakıyorlardı?